Opetus- ja kulttuuriministeriö NEUVOSTORAPORTTI OKM2015-00138

NUOLI/lv Sulander Heidi(OKM) 10.07.2015

Asia
Urheilu; 1) EU:n edustautuminen ja koordinaatio WADAssa; 2) Yhteistyö urheiluliikkeen kanssa; 3) Yhteistyö Euroopan neuvoston kanssa; Epävirallinen urheiluministerikokous 6.-7.7.2015

Kokous
Epävirallinen urheiluministerikokous 06.07.2015 - 07.07.2015

Luxemburgin epävirallisessa urheiluministerikokouksessa keskusteltiin EU:n edustautumisesta ja kantojen koordinaatiosta Maailman Antidopingtoimiston WADAn hallintoneuvostossa. Marraskuun urheiluministerineuvoston päätettäväksi on tarkoitus valmistella asiasta uusittu julkilausuma. Lisäksi keskusteltiin yteistyöstä sekä urheilujärjestöjen että Euroopan neuvoston kanssa.

Kokouksen avaus

Luxemburgin urheiluministeri Romain Schneider toivotti osallistujat tervetulleiksi ja esitteli kokouksen agendan.

Komissaari Navracics kertoi lyhyesti komission ajankohtaisista asioista. Näistä keskeinen oli komissaari aloite perustaa kaksi korkean tason ryhmää (high level group), joista toisen on tarkoitus keskittyä ruohonjuuritason urheilun ja toisen urheilun diplomatian edistämiseen. Lisäksi komissaari kertoi Erasmus+ -ohjelman ja Euroopan urheiluviikon valmisteluista.

1. Unionin edustautuminen WADAssa

Puheenjohtaja esitteli tausta-asiakirjan ja kertoi arvioivansa keskustelun perusteella tarpeen uudistaa asiasta vuonna 2011 tehtyä julkilausumaa. Julkilausuman mukaan EU:n edustajapaikat hallintoneuvostossa on jaettu istuvalle puheenjohtajatriolle, tulevalle puheenjohtajatriolle ja yhdelle asiantuntijaministerille.

Koordinaation valmistelusta vastaava neuvoston sihteeristö arvioi unionin ja Euroopan kantojen koordinaation toimivan nykymuodossa kohtalaisen hyvin, eikä katsovan muutosten olevan tarpeen. Sen sijaan unionin edustautumisesta on tarpeen käydä keskustelua. Ongelmana on etenkin pienten jäsenvaltioiden osallistuminen WADAn kokouksiin sekä komission osallistuminen unionin toimivaltaan kuuluvien asioiden valmisteluun.

Asiantuntijaministerinä toimiva Belgian urheiluasioista vastaava ministeri Muyters totesi koordinaation antavan edustajille vahvan mandaatin edustaa koko unionia WADAn keskusteluissa ja painotti yhteistyön merkitystä CAHAMAn kanssa. Suurimpana haasteena hän piti koordinaatiolle

asiakirjojen myöhäisestä toimituksen vuoksi jäävää lyhyttä aikaa. Euroopan lisäksi koordinaatiota tulisi laajentaa muille mantereille.

Keskustelussa useat jäsenvaltiot katsoivat, että unionin sisäinen että Euroopan yhteinen kantojen koordinaatio toimii pääsääntöisesti hyvin (mm. DK, FI, HU, SE) ja yhteistyötä Euroopan neuvoston kanssa pidettiin tärkeänä. Samalla kuitenkin toivottiin, että Euroopan ääni kuuluisi vielä vahvempana WADAn hallintoneuvostossa ottaen huomioon Euroopan valtioiden osuuden WADAn budjetista (mm. IE, MT). Koordinaatiota helpottaisi, jos WADAlle asetettaisiin aikaraja asiakirjojen jakamiselle ennen hallintoneuvoston kokousta (LV, CY).

Edustajapaikkojen jakamisen osalta jäsenvaltioiden näkemykset olivat erilaisia. Osan mielestä nykyinen järjestelmä on toimiva, koska se takaa sekä jatkuvuuden että asiantuntijuuden (HU, SE). Osa puolestaan katsoi, että muutoksia tulisi harkita esimerkiksi lisäämällä istuvan puheenjohtajan painoarvoa (IE, PL), siirtämällä toinen paikkaa asiantuntijaministereille (PL, SK, FR) tai yksi paikka komissiolle (IE, PL, FI) taikka vahvistamalla muuten komission roolia edustuksessa (DK). Edustajana voisi mahdollisesti toimia ministerin tehtävää hoitavan henkilön lisäksi muu korkean tason edustaja (FR, FI).

Komissaari Navracsics totesi, että komissio voi toimia vain jäsenvaltioiden selkeän mandaatin perusteella ja yhtyi näkemykseen siitä, että EU:n tulee edustautua WADAssa yhtenäisellä ja vahvalla äänellä. Tämä edellyttää hyvää koordinaatiota. Komissio on valmis keskustelemaan mahdollisista muutoksista julkilausumaan.

Puheenjohtaja veti keskustelua yhteen toteamalla, että jatkuvuuden ja asiantuntijuuden varmistaminen ovat keskeisiä tekijöitä unionin edustautumisessa WADAssa. Koordinaatio vaikuttaa toimivan hyvin nykymuodossaan, mutta edustajapaikoista voisi olla tarpeen käydä keskustelua. Puheenjohtajaa valmistelee konkreettisen esityksen asiasta ennen seuraavaa marraskuussa pidettävää WADAn hallintoneuvoston kokousta.

2. Yhteistyö urheiluliikkeen kanssa

a) Keskustelu hyvästä hallinnosta urheilussa etenkin FIFAn viimeaikaiset epäselvyydet huomioon ottaen (ei tausta-asiakirjaa)

FR ilmaisi tukensa hyvän hallinnon periaatteille ja totesi FIFAn äänestyssääntöjen edellyttävän tarkastelua.

DE katsoi, että muutosten tulee tulla järjestöistä itsestään, mutta valtioiden tulee tukea hyvää hallintoa. Tämä on hankalaa FIFAn kaltaisten kansainvälisten järjestöjen osalta. Kansallisten järjestöjen valvonta valtionapujen myötä helpompaa. Tulee kuitenkin luoda järjestelmä, jossa korruptio ei ole mahdollista. Toivottavasti UEFA voisi jatkossa olla aktiivinen hyvän hallinnon edistäjä. Komission ja UEFAn yhteistyösopimus voisi toimia apuvälineenä tässä keskustelussa.

NL ilmaisi huolensa hyvän hallinnon periaatteiden poissaolosta FIFAn hallinnossa. Asiasta on keskusteltu kansallisessa parlamentissa. Puheenjohtajuuskauden prioriteetteja tulee olemaan urheilun integriteetti eri tasoilla. Keskeistä on dialogi urheiluliikkeen kanssa.

GR totesi korruption olevan hankala ongelma ja kertoi uudesta laista, jolla pyritään puuttumaan korruptioon ja väkivaltaan urheilussa. Maan tilanne on varoittava esimerkki siitä, mihin korruptio voi pahimmillaan johtaa.

SE katsoi, että ihmisoikeuksia tulee kunnioittaa urheilussa samoin kuin urheilun autonomiaa. Hyvän hallinnon asiantuntijatyöryhmän työ on hyvä ensiaskel unionin tason yhteistyössä.

FI painotti hyvän hallinnon periaatteiden välttämättömyyttä urheilun integriteetille ja huomautti läpinäkyvyyden lisäävän luottamusta ja estävän korruptiota. FIFAn tilannetta on vielä liian aikaista kommentoida tutkimusten ollessa kesken, mutta epäselvyydet tulee selvittää. EU voi olla aktiivinen toimija, asiantuntijatyöryhmien työ on hyvä ensi askel.

PL katsoi, että FIFAn toimet ovat vaarantaneet jalkapallon integriteetin. Uudistukset järjestön hallinnossa ovat tarpeen.

UK luki urheiluministerin lausuman, jossa hän kyseenalaisti Blatterin mahdollisuuden jatkaa puheenjohtajana. EU:n tulee toimia yhdessä, jotta sen ääni tulee kuulluksi.

DK painotti unionin ja jäsenvaltioiden toimia hyvän hallinnon edistämiseksi ja korruption kitkemiseksi. Asiantuntijatyöryhmien työ on tärkeä askel.

MT katsoi hyvän hallinnon olevan autonomian edellytys. LV painotti dialogin merkitystä ja huomautti, että korruptio urheilussa tulisi nostaa samalle tasolle tärkeysjärjestyksessä kuin antidoping ja match-fixing.

ES ehdotti, että EU:n jäsenvaltiot voisivat koordinoida kantojaan isojen kv-hakujen yhteydessä ottaen huomioon demokraattiset periaatteet hakijamaissa, ihmisoikeudet ja työntekijöiden oikeudet. Myös muutoin koordinaatiota olisi mahdollista parantaa.

AT kannatti erityisesti läpinäkyvyyttä urheilun hallinnossa. Hyvä hallinto ja autonomia kulkevat lähekkäin.

Komissaari Navracsics viittasi aikaisempiin julkisuudessa esitettyihin kommentteihinsa FIFAsta ja totesi että kysymys on laajemmin urheilun hyvästä hallinnosta. Komission pitää kunnioittaa urheilun autonomiaa: järjestöjä ei voi pakottaa eikä niiden sisäiseen hallintoon voida puuttua. Lisäksi Euroopan mahdollisuuksia toimia asiassa heikentää se, ettei FIFA ei ole eurooppalainen järjestö. Yhteistyötä tehdään jalkapallossa UEFAn kanssa. Unioni voi lähinnä tehdä suosituksia ja kehottaa toimenpiteisiin. Komissio jatkaa tutkinnan seurantaa. Hyvän hallinnon asiantuntijatyöryhmän työ on tärkeää aloitteiden tekemisessä samoin uuden korkean tason ryhmistä urheilun diplomatian ryhmä. Jäsenvaltioiden toimet ja lainsäädäntö ovat myös merkityksellisiä, koska niistä voidaan johtaa asiassa mandaatti myös komissiolle.

b) Unionin ja urheilujärjestöjen yhteistyön tehostaminen

Puheenjohtaja avasi keskustelun ja pyysi jäsenvaltioita esittämään huomionsa tausta-asiakirjassa esitettyihin kysymyksiin yhteistyön toimivuudesta ja hyvistä kansallisista käytännöistä.

FR esitteli ennen kokousta kaikille jäsenvaltioille lähettämänsä non-paperin, josta puheenjohtajan avustuksella järjestetään seuraavana päivänä kokous. Aloitteen tarkoituksena on herättää keskustelua SEUT 165 artiklassa tarkoitetuista urheilun erityispiirteistä. Taustalla vaikutti UEFAn esiin nostama huoli eurooppalaisten pelaajien jäämisestä kolmansista maista tulevien pelaajien varjoon (hom grown-sääntö) ja tätä koskeva sääntelyn tarve. (Suomi ei osallistunut kokoukseen, mutta kannatti erityispiirteiden selvittämistä yleisesti.)

Keskustelussa tuotiin selkeästi esiin kanta siitä, että jäsennelty vuoropuhelu urheiluliikkeen kanssa nykyisessä muodossaan, lounastapaaminen pienelle osallistujakunnalle neuvostojen yhteydessä, ei ole

toimiva (PL, BE, NL, FI). Keskustelun tulisi olla laajempaa ja järjestöjen äänen pitäisi kuulua jo ennen asioiden viemistä neuvostoon. NL totesi suunnittelevansa yhteistyön tiivistämistä urheiluliikkeen kanssa puheenjohtajuuskaudellaan järjestämällä erillisen kokouksen prioriteeteista. Toimivia rakenteita kansallisessa yhteistyössä on useissa jäsenvaltioissa (BE, IT, MT, FI, IE).

c) Urheilujärjestöjen näkökulma yhteistyöhön EU:n kanssa

Puheenjohtaja oli kutsunut alustajiksi neljä kansainvälisten urheilujärjestöjen edustajaa ja pyytänyt heitä arvioimaan puheenvuoroissaan yhteistyön toimivuutta unionin kanssa.

Bernard Lapasset (World Rugby) katsoi, että EU:sta on tullut Lissabonin sopimuksen myötä keskeinen toimija kansainvälisessä urheilussa useilla eri sektoreilla. Unionin tuomioistuimen päätösten myötä se on myös määritellyt urheilun erityispiirteiden sisältöjä. Monissa asioissa kuten antidoping, match-fixing, katsomoturvallisuus, tasa-arvo urheilussa, kaksoisurat ja vapaaehtoisuus unionin tason yhteistyö voi saada aikaan positiivisia vaikutuksia. Unionin oikeuden yleiset periaatteet kuten vapaa liikkuvuus ja terve kilpailu vaikuttavat myös urheiluun. Ongelmallisena hän piti urheiluliikkeen voimattomuutta kansainvälisen sääntelyn edessä, ja piti järjestöjen ja jäsenvaltioiden yhteistyötä tässä merkittävänä. Urheilun erityispiirteet tulee voida huomioida.

André Mayer (European Volleyball Confederation & International Volleyball Federation) katsoi, että SEUT 165 artiklassa tarkoitetuista urheilun erityispiirteistä tulisi luoda yhtenäinen käsite, jonka sekä jäsenvaltiot että urheiluliike voisi hyväksyä. Urheilun integriteetin suojelu on järjestöjen mutta myös urheilijoiden, valmentajien ym. tehtävä. Valtioiden tehtävä auttaa myös tv-oikeuksien jakamisessa ja ohjata siten rahoitusta ruohonjuuritasolle. Koululiikunta tärkeää, koska lapset oppivat liikunnallisen elämäntavan nuorina. EU-yhteistyössä urheiluliikettä tulisi kuulla enemmän jo valmisteluvaiheessa. Urheilujärjestöt voisivat myös itse tiivistää yhteistyötään vaikuttavuuden lisäämiseksi.

Folker Hellmund (the EOC EU Office) totesi, että SEUT 165 artikla ei ole taannut käytännössä urheilujärjestöille oikeudellista varmuutta, vaikka erityispiirteet on siinä mainittu. Tämän vuoksi keskustelu jäsenvaltioiden ja järjestöjen välillä on tärkeää. On kuitenkin huomioitava, että suuri osa urheiluun vaikuttavista asioista on muiden kuin urheiluministerien käsissä (esim. tietosuoja). Haasteena on, miten näiden asioiden käsittelyssä urheilunäkökulma tulee kuulluksi. Jäsennelty vuoropuhelu nykymuodossaan ei ole toimiva järjestely, pitäisi kehittää muita yhteistyön muotoja.

Gianni Infantino (UEFA) viittasi komission ja UEFAn väliseen yhteistyösopimukseen, ja katsoi osapuolten tehneen hyvää yhteistyötä Financial Fair Play -asiassa. UEFAn näkökulmasta urheiluun on kuitenkin pesiytynyt negatiivisia ilmiöitä kuten ”third-party ownership”, jolla on yhteyksiä sekä ihmiskauppaan että urheilun integriteetin loukkauksiin. UEFAn näkökulmasta ilmiö tulisi kieltää kokonaan. Homegrown-sääntö on toinen komission tietoon tuotu asia, johon UEFA toivoisi jäsenvaltioiden tukea. Tarkoituksena ei ole estää kansallisen tai unionin lainsäädännön soveltamista, vaan suojella eurooppalaista urheilua. Unionin tehtävänä on etsiä sopivat välineet asian käsittelemiseksi.

ES, PT ja RO tukivat UEFAn näkemyksiä sekä Ranskan aloitetta urheilun erityispiirteiden selvittämisestä. PT korosti lisäksi kansallinen lainsäädännön etusijaa. Myös FI katsoi, että urheilun erityispiirteistä tulisi keskustella enemmän (UK).

Komissio/ Nymand Christensen toisti viestin urheilun merkityksestä sosiaalisen inkluusion välineenä. SEUT 165 artikla ei voi toimia oikeusperustana lainsäädännölle, mutta keskustelua asioista voidaan ja pitää käydä. Euroopan urheiluviikko on yksi mahdollisuus luoda keskusteluyhteyksiä urheiluliikkeen

kanssa. Jäsenneltyä vuoropuhelua on mahdollista kehittää huomattavasti. Komissaari on ensimmäinen urheilukomissaari ja aikoo käydä keskustelua urheilun erityispiirteistä unionissa eri toimialoilla.

3. Euroopan unionin ja Euroopan neuvoston välinen yhteistyö

Snežana Samardžić-Marković (Euroopan neuvosto, EN) totesi alustuksessaan, että yhteistyö EU:n ja EN:n pitää nähdä ensisijaisesti mahdollisuutena vahvistaa urheilun eurooppalaista ulottuvuutta. Yhteistyötä tehdään monella alalla, mutta urheilu voidaan nähdä tärkeänä tulevaisuuden kannalta. Vielä yhteistyöhankkeista murto-osa koskee kuitenkin urheilua. Taloudelliset resurssit ovat vahvasti EU:n puolella. Rajanveto toimialojen välillä on vaikeaa, koska molemmat järjestöt jakavat saman arvoperustan. Euroopan neuvoston ministerikokous on listannut kuusi asiakokonaisuutta, joilla yhteistyötä erityisesti voisi tehdä. Jäsenvaltioiden tuki instituutioiden välisen yhteistyön lisäämiseen on keskeistä. Hankkeiden lisäksi tiedonkulkua voisi parantaa järjestöjen välillä.

Keskustelussa jäsenvaltiot pitivät yhteistyön kehittämistä yleisesti hyvänä aloitteena ja painottivat dialogin merkitystä. Konkreettisena välineenä yhteisten prioriteettien ja tehtävänjaon määrittämisessä voisi toimia nuorisoyhteistyöstä tehdyn yhteistyösopimuksen kaltainen instrumentti (BE, FI, HU) tai korkean tason säännölliset kokoukset (FI). Rahoituksen tasaista jakautumista pidettiin myös tärkeänä (BE, FI). Päällekkäisyyksiä tulisi välttää (MT). HU toivotti ministerit tervetulleiksi Budapestissa 2016 järjestettävään EN:n urheiluministerikokoukseen.

Komissio/ Nymand Christensen totesi match-fixingin olevan hyvä esimerkki toimialasta, jolla järjestöjen toimet voivat tukea toisiaan ja toivoi keskustelun yhteistyön muodoista ja sisällöstä jatkuvan. Etenkin mahdollinen WADA koordinaation uudistaminen edellyttää keskusteluyhteyttä.

Puheenjohtaja veti keskustelun lyhyesti yhteen.

+++

Suomen edustajat
Harri Syväsalmi/OKM
Heidi Sulander/OKM

Asiakirjat
Puheenjohtajan epäviralliset keskusteluasiakirjat.

Liitteet

Viite

Asiasanat	doping, jaosto nuoriso- ja liikunta-asiat (EU 32), liikunta, urheilu
Hoitaa	**OKM**
Tiedoksi	ALR, EUE, STM, TEM, TULLI, VM, VNK